

KÁNTÁS BALÁZS *Félkomfortos magánpokol* című kötetének verseiben összefolynak a hallucinációk, a valóság, a virtualitás, a gép előtt ülő ember alakja, a részeg művészek, az angyalok, az istenek, sőt a tárgyak és a fogalmak is. **CSEPCSÁNYI ÉVA** írása.

A költő kéri, rúgjatok be, rúgjatok belé

Kántás Balázs hetedik, *Félkomfortos magánpokol* című verseskötete minden eddiginél összefogottabb, kiforrottabb, egységesebb. Tematikusnak is nevezhetjük, mert mindegyik ciklusában – *Magánbeszéd, Közbeszéd, További beszéd helyett* – külön perspektívából világítja meg ugyanazt a kérdését: van-e kiút ebből a „*félkomfortos magánpokol*”-ból?

Napjainkban időszerű urbánus költészetről beszélni – Kántásé mindenképpen az. Hasonlatai, montázsszerű képei, lírájának absztrakt és konkrét terei, mondanivalója egyaránt a nagyvárosi létformához, életérzéshez kötődnek. Szóhasználata, magatartása, költői attitűdje keresetlenül, magától értetődően urbánus. A kortárs nagyvárosi ember problémáit ragadja meg, a huszonegyedik század globalizációval, relativizmussal, triumfalizmussal, ugyanakkor kiüresedéssel és életerő-hiánnyal fémjelzett színpalái között.

Következétesen nem használ külön címeket, a versek első sava, mondata tölti be ezt a funkciót. Vannak az egész köteten átívelő fogalmak, motívumok, képek, melyek a legtöbb versben konkrétan vagy utalásszerűen felbukkannak, vissza-visszatérnek, mint a *részegség, alkohol, kocsma, örület, éjszaka, magány, Isten, pokol, kutyák, rongyos, megváltás, üvegszemek, utca*. Fel tűnően sok helyen szerepel az angyal, az órangyal alakja (Arzénos földbe, Kettészakítva, A vágánskocsmák, Céltalanul járod, Profán miatyánkot). Az angyalok kopott lódenkabátban róják a körutat, és a glóriájukat is elhagyták már: „*Valami leszázalékolt, / sza-*

kállas arkangyal / sörrel a kezében / melléd furakszik”. Máskor pedig „leszázalékolt, szélhámos / angyalok gyűlnek köréd”, vagy éppen „aktatáskás, fehér-por-arcú / órangyalok állnak eléd”.

Külön figyelmet érdemelnek a kötet egyrészt kérő, kereső, másrészt kissé provokatív, profán istenes versei. Képeikben és témáikban a kortársak közül többek között Petőcz András és Vörös István ilyen típusú lírájával rokoníthatók, akiknél szintén nem klasszikus formában jelenik meg az Isten, hanem mintegy vágyként, utalásként, szimbólumként, az alkoholos mámor, a rezignáció, a lelki sötétség közepette. Így próbálja elérhetőbbé, saját maga számára szerethetőbbé, megközelíthetőbbé tenni:

*„**Részeg** Isten beszél hozzám,
Kavicsokat hint eléem.
Nem értem egy árva szavát sem,
Hisz’ nem beszélek istenül.*

*Üveget nyújt, sörrel kínál –:
Ezt már vélem érteni.
Létrejön valami köztes nyelv,
Vallástalan párbeszéd.”*

*„**Ma valamiféle** szakállas,
Hajléktalan (– ISTEN –) felülvizsgálja
A teremtés jegyzőkönyvét.*

*Lapokat tép ki, satíroz,
Átír, megszünteti, amit
Korábban megnevezett.”*

Kántás költeményeiben nem a „világ” alakul és hasonul a transzcendens létezőkhöz, hanem az égiek válnak antropomorf-fá, sőt, nemcsak emberszerűvé, hanem egyenesen nagyvárosivá, eggyé közülünk.

A *Félkomfortos magánpokol* egészére jellemző a magány, az elszigeteltség leírása, az ember–ember, Isten–ember közötti érdemi párbeszéd lehetőségének megkérdőjelezése. Mintha csak az „én” önmagával folytatott dialógusa jelentene menedéket, de inkább látszatmenedéket. Korunk leképezése a cyber-világba menekülés:

*„Mániásan szörfölsz
az interneten,
nyitogatod a külvilág felé
vezető utolsó kaput.*

*Egykedvűen kopogtatsz
a klaviatúrán –
azt várod, valaki talán
beenged a képernyőbe?”*

Sokkal biztonságosabbnak, elfogadottabbnak tűnik ebben a világban a távolságtartás, a tárgyiasítás, és a pillanat kínálta örömök szenttelen, kissé program- és kampányszerű élvezete. Az utána következő csömör, úr és undor pedig már magánügy, nem az olvasókra, nem a közönségre tartozik. Ez a „csak azért is korhely leszek” magatartás Baudelaire, Rimbaud vagy Ady lírájára emlékeztet.

Néhány erőtlenebb hasonlattól, képzavartól eltekintve – „*le-százalékolt kóbor kutyák, körözési listákon szereplő galambok*” – a versek egységesek és kivétel nélkül minimalisták, szikárok, tömörek. Kántás inkább fogalmakkal, mint képekkel dolgozik, a vizualitás helyett a gondolatfutamokat, az idő kiragadott, rögzített mozzanatai fölötti elmélkedéseket helyezi előtérbe. Néhol túlzásba hajlik a „szerep”, a mondanivaló mégis érthető: a lírai én vélt vagy valós léte bódulat nélkül már-már elviselhetetlen:

*„Szétárad benned
A profán, fapados kinyilatkoztatás,
Szanaszét gurulnak
A sötétkék nyugtatók.*

*Test szerinti feltámadás illúziója
Írja magát az agyadba –:
Lefognak a steril,
Klóros vízbe mártott kezek.”*

*„Nem tudod már,
A tenyeredből
Rózsa vagy parlagfű sarjad,
És főleg hová, mi végre?”*

A kötet verseit átható rezignáltság, a látszatlét miatti kiábrándultság, az éjjeli körutak és kocsmák egyhangú, sivár világa mögött mégis ott van a várakozás, a bizonytalan tapogatózás, a félszeg remény:

„Átéled a kibomló teremtést,
ezer létező közül kiemelkedsz.
Hangokkal telik meg
benned az a testnyi úr.”

Az élc, az odamondás, az irónia jellemző a kötet többi versére. A *Politika*, a *Titkosítod*, a *Főméltóságú*, a *Minimálbéres*, az *Állni* kifejezetten epés, keserű meglátásokat rögzítenek, társadalombírálatról, haragtól se mentesek, de annyira már érettek, hogy nemcsak másokat, a rendszert vagy egy hivatalt kritizálnak, hanem maga a lírai alany is öniróniával, kételkedve, fenntartásokkal fordul önmaga felé.

A bizonytalan határvonalak világában összefolynak a hallucinációk, a valóság, a virtualitás, a gép előtt ülő ember alakja, a részeg művészek, az angyalok, az istenek, sőt, a tárgyak és a fogalmak is. Ebben a helyzetben a lírai én nem kevés cinizmussal és iróniával szemléli önmagát:

„(Kiterítve
Fekszik a költő,
Átmenetileg legalábbis.

A levegőben
Orrfacsaró
Iróniaszag.

Lépjétek át a testet,
Aztán rúgjatok be / le,
-: ti is.)”

A *Félkomfortos magánpokol* elsősorban a fiatalabb olvasóknak adhat sokat, mivel magában hordozza, rögzíti az úgynevezett Y-generáció életérzéseit: az útkeresést, a hajszolt, zavaros nagyvárosi életnek az én belső stabilitását szétforgácsoló hatásait. Áttekintve az éjszakai kocsmavilág egyszerre nyugtalanító és közösségteremtő, vigasztaló valóságát, és mindazt a tapasztalaton túli, belső vágyakból, alkoholos mámorból, az élet értelmének lázas kereséséből fakadó erőt, mely éppen az emberi esendőség, gyengeség felvállalása.